

dividrelationer – vad individen förstår (perceptioner), kan (resurser och utbildning) och vill (intentioner, emotioner) – låter han motsvaras av begreppen organisationskultur, kapabiliteter och prioriteter när det gäller kollektivrelationer. Framställningen härav finner jag vara synnerligen klagörande.

Sammanfattningsvis kan man förutspå att Lundquists arbete kommer att fylla funktionen av en lätt-tillgänglig och värdefull grundbok i teoretiska spörsmål för all forskning som sysslar med verkställighet av politiska beslut i en eller annan form.

*Per Stjernquist*

**Svar på Per Stjernquists recension**

Det är med stort intresse som jag tagit del av Per Stjernquists kommentar till min bok *Implementation Steering*. I allt väsentligt tror jag att vi har samma synsätt. På några punkter skulle jag dock vilja ge korta kommentare.

1. Man kan, med det synsätt bo-

ken företräder, inte generellt säga att strukturer representerar makro- och aktörer mikronivåer. Matrisen nedan illustrerar min ståndpunkt.

Med detta sätt att se befinner sig individer-aktörer och organisationsstruktur på mikronivå, medan nätverk-aktör och grundstruktur befinner sig på makronivå. Det finns alltså både aktörer och strukturer på båda nivåerna. Ett problem vid empiriska analyser kan vara att komma tillräckligt djupt ned i strukturerna. Det är inte ovanligt att analysen låter sig nöja med aktörsindividen i organisationsstrukturen.

2. Det är svårt att få någon heltäckande strukturbeskrivning. En möjlighet är en indelning i samhällsstrukturer, ekologiska strukturer och fysiska strukturer. Jag är helt överens om att skeendet sedan bestäms av strukturer, naturen och aktörer i ett oerhört komplicerat samspel.

När man diskuterar grundmodeller av denna typ med samhällsvetare är problemet, att man ofta identifieras med den ena av modellens båda halvor. Vilken det blir beror på vem man diskuterar med. Statsvetare arbetar i allt väsentligt med aktörsmodeller, och de uppfattar ofta mina resonemang som ensidigt strukturella. Jag kan föreställa mig att strukturanalytiker omedelbart skulle uppfatta enbart aktörsaspekterna i min modell. För mig är det fullständigt klart, att adekvata modeller för samhällsanalys måste omfatta både aktörer och strukturer.

Suprastrukturen i samhället bör, tror jag nog, räknas till de fysiska strukturerna så länge vi bara avser det fysiska mönstret av vägar o s v . Att människor skapat dem spelar i detta avseende mindre roll. Detsam-

	aktör	struktur	
individ			
organisation			MIKRO
nätverk			MAKRO
grundstruktur			

ma gäller ju generellt "tämjandet" av naturen.

3. Frågan om resurser är lite knepig. Också jag ser nog resurser som en egenskap hos aktören. Resurserna (materiella, personella, informatiska och legitimatoriska) är det som genom organisering omvandlas till kapabiliteter (och dessa är definitivt aktörsegenskaper). Möjligen kunde resurserna också uppfattas som kommunikation från omgivningen till aktören. Men då får vi problemet med informationen (och kanske med övriga resurstyper). Det är inte säkert att inkommande information percepteras korrekt av aktören.

4. Stjernquist framhåller svårigheterna att operationalisera, och jag kan inte annat än instämma. Det fordras naturligtvis en enorm insats för att fånga alla dessa fundamentala element och relationer. Nivåskiktningar och variabelkonstellationer i min framställning är ju närmast att uppfatta som exempel. Konkreta forskningsuppgifter kan kräva specialtillverkade instrument. Men ramen - aktör-struktur-synsättet - tror jag fortfarande håller.

*Lennart Lundquist*

